

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту


Сергій ГУБАРЄВ
(підпис)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05

(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність 053 Психологія

(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Психологія

(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання денна, заочна

КИЇВ 2025

Інформація про розробника(ів) та розгляд і схвалення робочої програми

РОЗРОБНИК робочої програми
(науковий ступінь, вчене звання, посада)
Кандидат педагогічних наук, доцент



Світлана КОПИЛОВА

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08.2025

Завідувач кафедри



Олена ВЛАСЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025

Голова НМР



Сергій ГУБАРЕВ

1. Опис освітньої компоненти

Вид практики: переддипломна

Загальний обсяг кредитів/годин: 9 кредитів 270 (год.)

Курс: 4

Семестр: 8

Тривалість (у тижнях): 6

Форма семестрового контролю: залік

2. Бази практик

База практики – це заклад освіти, установа, підприємство, організація незалежно від форми власності і підпорядкованості, призначена для проведення практики студентів, що має можливість забезпечувати виконання програми практики для освітнього рівня «бакалавр».

Орієнтовний перелік баз практик:

- Установи/заклади системи соціального захисту (притулки для дітей, інтернатні заклади, реабілітаційні центри тощо)
- Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (центри соціально-психологічної допомоги, центри для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з обмеженими можливостями тощо)
- Дошкільні навчальні заклади системи дошкільної освіти (за умови наявності психолога)
- загальноосвітні та інші навчальні заклади системи загальної середньої освіти
- Заклади вищої освіти різних типів (за умови наявності посади психолога)

Регламентуючими документами щодо затвердження бази практики є договір про проходження практики між ТНУ і базою практики, на основі якого готується направлення на проходження практики. У випадку самостійного вибору бази практики студент зобов'язаний надати кафедрі психології, філософії а суспільних наук ТНУ ім.В.Вернадського гарантійний лист із закладу, підприємства (організації, установи), де він проходитиме практику, за підписом керівника закладу з відповідною печаткою (підприємства, установи, організації)-базы практики.

3. Мета та завдання практики

Мета практики: оволодіння сучасними методами та формами організації праці в галузі майбутньої професії, набуття дослідницьких навичок, удосконалення умінь і навичок виконання функціональних обов'язків практичного психолога, а також прийняття самостійних рішень під час виконання конкретних завдань у виробничих умовах.

Завдання практики:

- Закріплення і практичне використання теоретичних знань з фахових дисциплін, оволодіння методами наукового дослідження;
- удосконалення системи умінь та навичок щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, які може обіймати випускник вищого навчального закладу, основним видом діяльності якого є надання психологічної допомоги
- розвиток умінь планування та проведення емпіричного дослідження; формування та закріплення вмінь складати програму дій на основі самостійно сформульованих гіпотез
- удосконалення навичок самостійної науково-дослідницької роботи, аналізу та узагальнення теоретичних і емпіричних даних;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань;

Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при проходженні практики.

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії

СК 1 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ

СК 3 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК 4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК 7 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК 11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

СК12 Здатність до роботи з ідентичністю та посиленням адаптаційних ресурсів для продуктивної реінтеграції особистості

4. Результати практики

ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

- ПР 3.** Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань
- ПР 4.** Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР 5.** Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
- ПР 6.** Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- ПР 11.** Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).
- ПР 12.** Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника
- ПР 14.** Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості

5. Структура практики

Переддипломна практика бакалаврів складається з трьох змістовних модулів загальною кількістю 270 годин. Перелік змістовних модулів та кількість годин для здобувачів освіти наведені у таблиці

№ п/п	Навчальні елементи	К-ть годин
1	Модуль 1. Організаційно-управлінський Знайомство зі структурою, підрозділами, основними напрямками діяльності і функціями структурного підрозділу закладу, установи, Система супервізії в установі. Способи впливу на мотивацію. Особливості використання інформаційних і комунікаційних технологій психологом	30
2	Модуль 2. Інноваційні практики в кризових умовах Види діяльності, що відповідають функціональним обов'язкам психолога (психодіагностика, психокорекція, профорієнтаційна робота, психопрофілактична робота тощо) Підготовка, підбір методик та проведення психодіагностичного обстеження, складання відповідних протоколів Залучення до розробки і проведення заходів корекційно-розвивального характеру на основі результатів	120

	психодіагностичного обстеження Оволодіння методами поширення психологічних знань серед населення, персоналу тощо; залучення до участі у заходах профілактичного й просвітницького характеру, що проводиться психологом закладу, установи Вікові, гендерні, етнічні й культурні чинники розвитку особистості в кризових умовах. Психологічні проблеми реінтеграції ВПО, учасників бойових дій в умовах воєнного стану. Психологічний стан населення в умовах воєнного стану (у тому числі, на деокупованих територіях) та шляхи психологічної допомоги	
3	Модуль 3. Науково-дослідницький Виконання індивідуальних завдань з практики в рамках та у відповідності до теми кваліфікаційної роботи; набуття досвіду виконання науково-дослідницької роботи Підбір та адаптація психодіагностичних методик. Опис та обґрунтування Формування вибірки та її характеристика Збирання даних відповідно до теми кваліфікаційної роботи й проблеми дослідження Обробка даних та застосування статистичних методів Інтерпретація отриманих даних Розробка практичних рекомендацій щодо вирішення психологічної проблеми	120
4	Разом	270

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Тривалість роботи здобувача освіти під час проведення виробничої практики здійснюється відповідно до регламенту діяльності установи/організації. Під час проходження практики студенти повністю підпорядковуються внутрішньому трудовому розпорядку бази практики. Під час переддипломної практики студенти як залучаються до виконання окремих доручень, так і працюють самостійно.

Модуль 1. Організаційно-управлінський

Завдання 1. Описати систему супервізії в установі

Модуль 2. Інноваційні практики в кризових умовах

Завдання 2. На основі узагальнення досвіду надання психологічної допомоги представникам різних етнічних, гендерних, вікових, соціальних груп підготувати презентацію

Модуль 3. Науково-дослідницький

Завдання 3. Ознайомлення з особливостями організації й здійснення науково-дослідницької діяльності; ознайомлення з нормативними документами (URL: <https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenty-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>):

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Таврійському національному університеті ім.В.І.Вернадського
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату
- Положення про кваліфікаційну роботу для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр», «магістр»

З урахуванням вимог, викладених у нормативних документах, скласти календарний графік написання кваліфікаційної роботи

Завдання 4. Обґрунтування вибірки і методик, які будуть використані при проведенні емпіричного дослідження в рамках і у відповідності до теми кваліфікаційної роботи. Проведення емпіричного дослідження та обробка результатів

Завдання 5: Розробка практичних рекомендацій відповідно до теми кваліфікаційної роботи та їх апробація

Завдання 6. Складання та оформлення списку використаних джерел відповідно до вимог

6.2. Обов'язки студентів під час проходження практики

- участь у настановній та підсумковій конференціях
- своєчасне прибуття на базу практики; проходження інструктажу з охорони праці та дотримання правил охорони праці та техніки безпеки; вивчення та дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики
- ознайомлення та виконання в повному обсязі завдань, передбачених програмою практики
- розробка та затвердження у керівника практики від кафедри індивідуального плану з проходження практики;
- погодження з керівником практики від підприємства графіку виконання програми та суворе його дотримання
- дотримання норм поведінки та принципів Кодексу психологів
- виконання розпоряджень адміністрації бази практики та керівників практики
- своєчасна підготовка та подання на перевірку документації з практики; за день до закінчення строку практики одержати відгук-оцінку керівника практики від підприємства
- написання, оформлення та захист звіту з практики

6.3. Обов'язки керівників практики від університету

- Організація та проведення настановної конференції, ознайомлення з програмою практики та вимогами до оформлення документації,

призначення старост груп, проведення інструктажу з охорони праці, підготовка і надання на базу практики направлення та програму практики

- Надання допомоги в організації і плануванні заходів практики, складанні індивідуальних завдань
- Забезпечення оперативного зв'язку зі студентами та підтримання контакту з керівником від бази практики, сприяння своєчасному вирішенню проблемних ситуацій
- Контроль ходу практики та оцінювання роботи здобувачів освіти після завершення практики
- Складання характеристики-відгуку, перевірка документації з практики, прийняти у складі комісії залік

6.4. Обов'язки керівників практики від бази практики

- Організація підготовки і видання наказу про зарахування студентів на практику;
- Організація робочого місця та створення матеріально-технічних умов проходження практики
- Проведення інструктажу з техніки безпеки
- Складання графіку проходження здобувачами освіти практики
- Забезпечення необхідною інформацією, нормативними та іншими матеріалами; допомога у підборі матеріалів для виконання завдань; залучення до участі у поточній роботі, яка відповідає завданням практики
- Контроль дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки
- Складання характеристики-відгуку

7. Контроль проходження і оцінка навчальних досягнень.

Контроль проходження практики здійснюється шляхом: підтримання контакту з керівником від бази практики, перевірки індивідуального плану проходження практики та якості оформлення звітної документації. Після закінчення практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання завдань для самостійної роботи та індивідуальних завдань, передбачених програмою практики.

Форма контролю для переддипломної практики - залік.

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Студенти повинні вести щоденник з практики встановленого зразку, в якому висвітлюються етапи роботи та їх зміст. За один день до завершення практики студенти-практиканти здають керівникам від університету всі документи для попередньої їх оцінки. *Упродовж тижня* після завершення практики на кафедрі психології відбувається підсумкова конференція, на якій

студенти перед комісією захищають матеріали практики. До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію.

7.2. Перелік звітної документації:

1. Щоденник практики
2. Звіт з практики, що містить (обсяг не менше 12 сторінок):
 - Опис системи супервізії в організації
 - Протоколи психодіагностичної й корекційно-розвивальної роботи
 - Презентація: узагальнення досвіду надання психологічної допомоги представникам різних етнічних, гендерних, вікових, соціальних груп
3. Індивідуальне завдання:
 - 1) календарний план написання кваліфікаційної роботи; список використаних джерел; завдання дослідження (кваліфікаційної роботи) та зміст роботи
 - 2) обґрунтування вибірки емпіричного дослідження; обґрунтування, підбір і опис методик, які використовуються в емпіричному дослідженні в рамках та у відповідності до теми кваліфікаційної роботи; обробка результатів емпіричного дослідження
 - 3) Розробка практичних рекомендацій та їх апробація

Вимоги до ведення щоденника

Під час практики студенти ведуть щоденник, у якому занотовують результати виконання завдань практики. По закінченні терміну практики керівник від бази практики надає кожному студенту письмову характеристику про його роботу, ставлення до обов'язків, дисциплінованість, особистісні якості тощо. Характеристику підписує керівник практики від бази (психолог) та завіряє печаткою організації. В останній день практики студенти отримують підписи від керівників бази практики та печатки на другій сторінці щоденника.

7.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень:

Під час оцінки результатів практики враховується:

- 1) присутність на настановній та підсумковій конференції з практики (8б.)
- 2) оцінка керівників практики від бази практики та від університету; надана характеристика, яка враховує особистісні і професійні якості практиканта (30б.)
- 3) якість ведення щоденника (12б.), звіту (20б.), індивідуального завдання з практики (20 б.)
- 4) Своєчасність подання звітної документації та захист результатів практики (10б.)

Критерії оцінювання якості ведення щоденника (12б.)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Правильність назв, посад, прізвищ керівників	4	3	2	1	0
Конкретизація завдань та видів роботи	4	3	2	1	0
Рефлексивний характер ведення робочих записів	4	3	2	1	0

Критерії оцінювання професійно-орієнтованих завдань (якість підготовки звіту)

Критерії оцінювання опису системи супервізії (5б)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Дотримання вимог щодо структури опису	2	1,5	1	0,5	0
Повнота опису та індивідуальний стиль викладення	3	2,5	2	1,5	1

Критерії оцінювання протоколів психодіагностичної роботи (5б.)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Дотримання вимог щодо оформлення протоколів	2	1,5	1	0,5	0
Повнота опису та грамотність формулювання	3	2,5	2	1,5	1

ВИСНОВКІВ					
-----------	--	--	--	--	--

Критерії оцінювання протоколів корекційно-розвивальної роботи (5б.)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Дотримання вимог щодо оформлення протоколів	2	1,5	1	0,5	0
Повнота опису та грамотність формулювання висновків	3	2,5	2	1,5	1

Критерії оцінювання презентації по узагальненню інноваційного досвіду (5б.)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Дотримання вимог щодо створення презентації	2	1,5	1	0,5	0
Дотримання рекомендацій щодо узагальнення інноваційного досвіду та повнота висвітлення	3	2,5	2	1,5	1

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерії оцінювання результатів підготовчої роботи до емпіричного дослідження (5б)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Відображення у календарному плані всіх етапів написання	2	1,5	1	0,5	0

кваліфікаційної роботи					
Відповідність завдань дослідження і змісту кваліфікаційної роботи	2	1,5	1	0,5	0
Відповідність вимогам щодо кількості та оформлення бібліографічного списку джерел	2	1,5	1	0,5	0

Критерії оцінювання процесів збирання та обробки емпіричних даних (10б.)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Дотримання вимог щодо обґрунтування та опису методик дослідження	2	1,5	1	0,5	0
Дотримання вимог щодо обґрунтування та опису вибірки	2	1,5	1	0,5	0
Дотримання вимог щодо застосування методів описової статистики	3	2,5	2	1,5	1
Інтерпретація результатів емпіричного дослідження (у тому числі аналіз кореляційних	3	2,5	2	1,5	1

зв'язків)					
-----------	--	--	--	--	--

Критерії оцінювання практичних рекомендацій за результатами емпіричного дослідження (5б.)

	Позитивна оцінка	Скоріше позитивна, ніж негативна	середня	Скоріше негативна, ніж позитивна	Негативна оцінка
Теоретичне обґрунтування	2	1,5	1	0,5	0
Самостійність та індивідуальний стиль розробки	3	2,5	2	1,5	1

Розподіл балів, якіо тримують студенти наведений у таблиці

Хід виконання практики				Оформлення звіту			Індивідуальне завдання	Своєчасність подання звітної документації та захист результатів практики	Сума
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	Ведення щоденника	Аналіз системи супервізії в організації	Проведення психодіагностичної, психокорекційної, психопрофілактичної роботи	Узагальнення інноваційного досвіду. Дотримання вимог до оформлення			
13	15	10	12	5	10	5	20	10	
50%				50%					100%

7.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Значення оцінки
		для екзамену	для заліку	
A	90 - 100 балів	«відмінно»/«excellent»	«зараховано»/«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

B	80 - 89 балів	«добре»/ «good»		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів			Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	«задовільно»/ «satisfactorily»		Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів			Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	«не за- раховано» / «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

Рекомендована література

1. Афанасьєва Н.Є, Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: навчальний посібник. Національний університет цивільного захисту України. Харків ; ХНАДУ, 2016, 315 с
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с
3. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Миронова С.П., Буйняк М.Г., Гаяш О.В. Методика проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми з порушеннями пізнавальної діяльності: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 172 с.
5. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с.
6. Горностай П. П. Методи групової роботи в системі освіти : методичні рекомендації / П. П. Горностай . К., 2016. 64 с.

7. Мітіна С.В. Науково-дослідницька діяльність студентів: навчально-методичні рекомендації до написання курсових та кваліфікаційної роботи. Київ: Вид-во ТНУ, 2020. 76 с.
8. Мітіна С.В. Навчально-методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт: для здобувачів закладів вищої освіти спеціальності «Психологія». Київ: Вид-во ТНУ, 2024. 76 с.
9. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016. 464 с.
10. Організаційно-педагогічні аспекти проведення тренінгів з питань соціального захисту і соціальної роботи в умовах воєнного стану : навчально-методичний посібник / Василюк Т. Г., Іванова К. Ю., [Караман О. Л. Лисоконь І. О, Недря К. М., Островська Н. О., Парфанович І. І., Размолодчикова І. В., Трубавіна І. М., Чередниченко О. Ю. ; за ред. . Кривий Ріг : КДПУ, 2024. 182 с.
11. Психологу для роботи. Діагностичні методики : збірник / [уклад.: М.В. Лемак, В.Ю. Петрище]. Ужгород : Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
12. Савчин М. Вікова психологія: навч. посіб. 3-тє вид. перероб., доповн. Київ : ВЦ «Академія», 2017. 368 с.
13. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. Київ : Главник, 2016. 144 с.

Інформаційні ресурси

- Сайт Таврійського національного університету ім.В.І.Вернадського <https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>
- Періодичні видання ТНУ. Вчені записки Таврійського національного університету ім..В.І.Вернадського URL: <https://psych.vernadskyjournals.in.ua/>
- Нормативно-правова база. Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота. Лист МОН від 16.07.2021 № 1/9-363 “Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2021/2022 н. р.” URL: <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robita>
- Психологічна служба закладів освіти. URL: <https://psychologdcpp.in.ua/blanki>